

Η ΑΝΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σήμερα παιδιά θα ακούσουμε το Ευαγγέλιο που ακούγεται την Κυριακή μετά την Ύψωση του Τιμίου Σταυρού. Τα λόγια που θα ακούσουμε είναι βαρυσήμαντα και αξίζει όλοι να τα προσέξουμε.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

(Ο Κατηχητής διαβάξει από την Καινή Διαθήκη τους στίχους Μάρκ. η' 34-37 — κείμενο και ερμηνεία).

Απέραντο πλήθος ανθρώπων έχει συναχθεί μπροστά στον Κύριο. Μαζί και οι μαθητές Του. Όλοι τους Τον κοιτάζουν προσεκτικά και περιμένουν ν' ανοίξει το θεϊκό Του στόμα, ν' ακούσουν τα γεμάτα χάρη και γλυκύτητα λόγια Του. Και να, δυνατή σαν σάλπισμα, που δεν δέχεται αμφισβήτηση, ακούγεται η θεϊκή φωνή Του:

– Όποιος θέλει να έρχεται μαζί μου και να με ακολουθεί ως δικός μου πιστός και αφοσιωμένος μαθητής, ας γνωρίζει ότι πρέπει να απαρνηθεί τον εαυτό του, ώστε να μη ζει έχοντας ως κέντρο της ζωής του τη φιλαυτία του και το «εγώ» του, και ακόμη να λάβει τη σταθερή απόφαση να υποστεί για μένα κάθε κακοπάθεια και δοκιμασία και αντιξοότητα, ακόμα και θάνατο σταυρικό, κι έτσι να με ακολουθεί. Διότι όποιος φοβηθεί και δειλιάσει μπροστά στις κάθε είδους αντιξοότητες πού θα του έρθουν στη συνοδοιπορία μαζί μου και θελήσει να σώσει τη ζωή του, αυτός να ξέρει ότι θα χάσει την αληθινή και δοξασμένη ζωή που του ετοιμάζω εγώ. Αντιθέτως όποιος αψηφήσει κάθε κίνδυνο, ακόμα και τη ζωή του, για χάρη μου και για χάρη του ευαγγελίου μου, αυτός πραγματικά θα σώσει την ψυχή του και θα κερδίσει την αληθινή ζωή κοντά μου.

Και τι είναι αυτή η πρόσκαιρη ζωή μπροστά σ' εκείνη που έχω εγώ να του δώσω! Πραγματικά, τι θα ωφελήσει τον άνθρωπο, εάν υποθέσουμε ότι θα κερδίσει τον κόσμο όλο, με όλες τις δόξες και τα πλούτη και τις απολαύσεις του, και στο τέλος χάσει την ψυχή του; Ή τι αντάλλαγμα υπάρχει σ' αυτόν εδώ τον κόσμο, που μπορεί να το δώσει ο άνθρωπος για να ξαναποκτήσει τη χαμένη του ψυχή;

Είπε και άλλα ο Κύριος στη συνέχεια, εμείς όμως ας σταθούμε σ' έναν μόνο από αυτούς τους τόσο σημαντικούς λόγους Του:

«Τί ωφελήσει ἄνθρωπον ἂν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;». Πραγματικά, τι θα ωφελήσει τον άνθρωπο, εάν υποθέσουμε ότι θα κερδίσει τον κόσμο όλο, με όλες τις δόξες και τα πλούτη και τις απολαύσεις του, και στο τέλος χάσει την ψυχή του; Διότι η ψυχή του, πού είναι πνευματική και αιώνια, δεν συγκρίνεται με κανένα απ' τα υλικά αγαθά του φθαρτού κόσμου.

1. Τι είναι όμως η ψυχή και γιατί έχει τόσο μεγάλη αξία;

Ο άνθρωπος είναι σύνθετος από ψυχή και σώμα. Το σώμα προέρχεται από τη γη, ενώ η ψυχή είναι ουράνια. Η ψυχή είναι αυτή που δίνει ζωή στο σώμα μας. Τη δημιούργησε ο Θεός όταν «ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀδάμ πνοὴν ζωῆς» (Γεν. β' 7). Επειδή ακριβώς είναι θεόπλαστη, έχει πολύτιμη αξία.

Επιπλέον η ψυχή είναι θεόσωστη και αιώνια. Τι σημαίνει αυτό;... Όταν η ψυχή αποχωριστεί το σώμα, επέρχεται ο θάνατος. Όταν λοιπόν νεκρωθεί το σώμα, η αθάνατη ψυχή μας δεν περνάει στην ανυπαρξία αλλά ζει. Κι επειδή ακριβώς στην ψυχή μας αυτή ο Θεός έδωσε θεία χαρακτηριστικά (λογικό, ελευθερία, κυριαρχικό, σοφία και σύνεση), όλοι οι άνθρωποι είμαστε εικόνες του αγίου Θεού. Εικόνες όμως τις οποίες αμαυρώσαμε καθώς ξεπέσαμε στην αμαρτία και καταδικάσαμε τις ψυχές μας στην αιώνια κόλαση. Από αυτήν την αιώνια δυστυχία κανείς δεν μπορούσε να σώσει τις ψυχές μας, ούτε άνθρωπος, ούτε άγγελος, παρά μόνον ο ίδιος ο Θεός. Αυτός, ο Δεσπότης και Δημιουργός του κόσμου, ενώ εμείς ήμασταν ανάξιοι της αγάπης Του, έδειξε την μέγιστη αγάπη, έγινε άνθρωπος και έχυσε το αίμα Του για να σώσει τις ψυχές μας· να τις ελευθερώσει από τον διάβολο, στον οποίο είχαν υποδουλωθεί· για να σώσει την κάθε μία ψυχή, τη δική μας ψυχή. Διότι δεν υπάρχει μεγαλύτερος πόνος για τον Θεό από το να δει το πλάσμα Του, τον άνθρωπο, αιωνίως μακριά Του στην κόλαση.

Γι' αυτό ο Θεός εργάζεται για την ψυχή μας κάθε στιγμή και ώρα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Επιστρατεύει όλη την κτίση, ανθρώπους και αγγέλους, για να μας οδηγήσει στον ουρανό. Έχει λοιπόν ανυπολόγιστη αξία η ψυχή μας. Διότι είναι θεόπλαστη, θεόσωστη, αιώνια. Δεν μπορεί να συγκριθεί με όλα τα πλούτη και τις τιμές του κόσμου αυτού. Η σωτηρία λοιπόν της ψυχής μας δεν είναι ένα από τα πολλά θέματα της ζωής μας. Είναι το πιο καίριο θέμα· θέμα αιώνιας ζωής ή αιωνίου θανάτου. Μας συγκλονίζει το θέμα αυτό; Το ζούμε ως το σπουδαιότερο της ζωής μας;

2. Ποια λοιπόν πρέπει να είναι και η δική μας φροντίδα για την ψυχή;

α. Να ενδιαφερόμαστε για τη σωτηρία της ψυχής μας

Ο Μέγας Βασίλειος μας λέει: «Επιμελοῦ ψυχῆς πράγματος ἀθανάτου», δηλαδή μας συμβουλεύει να δείχνουμε κάθε επιμέλεια και φροντίδα για την ψυχή μας, η οποία είναι

αθάνατη. Εμείς όμως δυστυχώς πολλές φορές αδιαφορούμε για την ψυχή μας και δίνουμε την προσοχή μας σε υποθέσεις εγκόσμιες και αμαρτωλές. Όταν όμως η ψυχή μας θέλγεται από τις σειρήνες του κόσμου, αποδεικνύει ότι ζει μέσα της ο μάταιος αυτός κόσμος. Προσκολλάται στην πλάση και όχι στον Πλάστη. Και κινδυνεύει να οδηγηθεί στην αιώνια απώλεια. Θα πρέπει λοιπόν να μας προβληματίσει πολύ το θέμα αυτό. Να δείξουμε ισχυρό ενδιαφέρον για τη σωτηρία της ψυχής μας. Ο απόστολος Παύλος μας λέει: «Μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε» (Φιλ. β' 12).

β. Να τη διατηρούμε καθαρή

Ο ιερός Χρυσόστομος μας συμβουλεύει: «Αυτή την ψυχή μας, που είναι τόσο πολύτιμη, εμείς την περιφρονούμε τόσο και την αφήνουμε να σπαράττεται καθημερινά; Δεν θα δείξουμε καμία φροντίδα γι' αυτήν; Και ποιος θα μας βγάλει από την επικείμενη κόλαση; Γι' αυτό όσο καιρό έχουμε ακόμη, ας την καθαρίσουμε από κάθε ρύπο». Ας φροντίζουμε λοιπόν να διατηρούμε καθαρή την ψυχή μας και να τη στολίζουμε με αρετές και αγαθά έργα. Να την τρέφουμε με την προσευχή, τον θείο λόγο, τα άγια Μυστήρια. Να τη συνδέουμε περισσότερο με τον Δημιουργό της για να την εξαγιάζει.

3. Πώς μπορούμε στην καθημερινή μας ζωή να φροντίζουμε για την ψυχή μας;

Ας ρίξουμε μια ματιά στο καθημερινό μας πρόγραμμα: ξένες γλώσσες, κινητά, υπολογιστές, ίντερνετ, μουσική, αθλητισμός, αποτελούν ένα μέρος μόνο από τον μακρύ κατάλογο δραστηριοτήτων που δεσμεύουν καθημερινά αρκετές ώρες από τον ελεύθερο χρόνο μας και μας περιορίζουν σ' ένα ασφυκτικό πρόγραμμα. Οπωσδήποτε είναι χρήσιμα όλα αυτά. Αποκτούμε νέες γνώσεις, αναπτύσσουμε δεξιότητες, ανακαλύπτουμε τα χαρίσματά μας. Ωστόσο όσο πλούσια κι αν φαίνεται αυτή η ποικιλία των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουμε, στην ουσία είναι ελλιπής. Ανταποκρίνεται ίσως στις υλικές, γνωσιολογικές ή σωματικές ανάγκες μας, αγνοεί όμως εντελώς την ψυχή μας. Αυτή που αξίζει περισσότερο από οτιδήποτε άλλο στον κόσμο. Διότι όπως ο ίδιος ο Κύριος μάς είπε: «τί ὠφελήσει ἄνθρωπον ἔὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;» (Μάρκ. η' 36). Ποιο είναι το όφελος για τον άνθρωπο αν κερδίσει όλο τον κόσμο και ζημιωθεί την ψυχή του;

Δεν αρκεί μόνο να πηγαίνουμε στα αθλητικά κέντρα για να διατηρούμε τη φυσική μας κατάσταση, ή στα φροντιστήρια για να μαθαίνουμε ξένες γλώσσες και υπολογιστές ώστε να μπορούμε αργότερα να διεκδικήσουμε με αξιώσεις μία θέση στον ανταγωνιστικό κόσμο των σπουδών και της εργασίας. Αυτά όσο κι αν είναι απαραίτητα, έχουν χαρακτήρα εφήμερο και πρόσκαιρο. Έχουμε ανάγκη κάτι ανώτερο, αγιότερο, αιώνιο. Έχουμε ανάγκη να οπλιστούμε με τα εφόδια εκείνα που θα μας βοηθήσουν να ανταπεξέλθουμε στις δυσκολίες της ζωής και στις προκλήσεις του κόσμου.

Ας μην ξεχνάμε λοιπόν να τρέφουμε την ψυχή μας με τον λόγο του Θεού, με τη μυστηριακή ζωή, με την προσευχή και τη θεία Λατρεία. Στο καθημερινό και στο εβδομαδιαίο

μας πρόγραμμα να δίνουμε χρόνο και στην ψυχή μας. Χρόνο για προσευχή, μελέτη Αγίας Γραφής, χρόνο για τον κυριακάτικο εκκλησιασμό και τη συγκέντρωση του κατηχητικού μας.

Ο άριστος παιδαγωγός άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος μιλούσε αυστηρά στους γονείς που πρόβαλλαν ως δικαιολογία ότι «το παιδί μου δεν προλαβαίνει για το Κατηχητικό. Είναι φορτωμένο με πολλά μαθήματα». Τους λέει: «Όταν τα πηγαίνετε στα θέατρα, ούτε μαθήματα ούτε κανένα άλλο εμπόδιο προβάλλετε... Και πώς δεν θα παροργίσετε τον Θεό όταν βρίσκετε χρόνο για όλα τα άλλα πράγματα, όταν όμως πρόκειται για τα δικά Του, το θεωρείτε φορτικό για τα παιδιά κι αναχρονιστικό; «Μή ταῦτα, μή, ἀδελφοί! Καὶ γὰρ αὕτη μάλιστα ἡ ἡλικία τούτων δεῖται τῶν ἀκουσμάτων». Η ηλικία αυτή περισσότερο από κάθε άλλη έχει ανάγκη τέτοιων ακουσμάτων. Η παιδική ηλικία είναι απαλή σαν το κερί κι έτσι τυπώνονται εύκολα τα λόγια σαν σφραγίδα στον νου τους» (ΕΠΕ 12,472).

Τώρα είναι ο κατάλληλος καιρός για να πάρουμε ως νέοι τα καλύτερα εφόδια για το μέλλον. Τώρα είναι καιρός να ασχοληθούμε με την ψυχή μας. Το αξίζει. Διότι αυτή είναι ο πιο πολύτιμος θησαυρός μας.

Ο άγιος Εφραίμ ο Σύρος λέει ότι το ενδιαφέρον για τη σωτηρία της ψυχής μας μοιάζει με το εμπόριο. Κάθε βράδυ ο έμπορος υπολογίζει το κέρδος και τη ζημιά του. Έτσι και όλοι μας, λέει, θα πρέπει κάθε βράδυ να κάνουμε τον εμπορικό απολογισμό μας. Να εισερχόμαστε στα άδυτα της καρδιάς μας και να ρωτάμε τον εαυτό μας: Μήπως σήμερα με κάποιον τρόπο στενοχώρησα τον Θεό; Μήπως είπα κάποιον λόγο άσχημο; Μήπως εξόργισα τους γονείς ή τα αδέλφια μου ή τους συνανθρώπους μου; Μήπως κατέκρινα κάποιον; Μήπως ήρθε μέσα μου κάποια επιθυμία σαρκική και την δέχθηκα με ευχαρίστηση; Μήπως νικήθηκα από γήινες φροντίδες και παραμέλησα την ψυχή μου; Αυτός ο απολογισμός, λέει, θα μας βοηθήσει να επανορθώνουμε τις ζημιές και να αποκτούμε πνευματικά κέρδη για την ψυχή μας.